

**Raftul
Denisei**

Colecție coordonată de
DENISA COMĂNESCU

GIULIA
CAMINITO

**APA LACULUI
NU E NICIODATĂ
DULCE**

Traducere din italiană și note de
OANA SĂLIȘTEANU

HUMANITAS
fiction

Redactor: Anca Dumitru
Coperta: Angela Rotaru
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
Corector: Cristina Jelescu
DTP: Dragoș Dumitrescu, Veronica Dinu

Tipărit la Art Group Publishing

GIULIA CAMINITO

L'AQUA DEL LAGO NON È MAI DOLCE

Copyright © 2021 Giunti Editore S.p.A./Bompiani

This edition published in agreement with the Proprietor
through Mala Testa Literary Agency, Milan.

All rights reserved.

© HUMANITAS FICTION, 2023,
pentru prezenta versiune în limba română.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
CAMINITO, GIULIA

Apa lacului nu e niciodată dulce / Giulia Caminito;

trad. din italiană de Oana Sălișteanu. – București:

Humanitas Fiction, 2023

ISBN 978-606-097-250-1

I. Sălișteanu-Cristea, Oana (trad.)

821.131.1

EDITURA HUMANITAS FICTION

Piața Presei Libere 1, 013701 București, România

tel. 021 / 408 83 50, fax 021 / 408 83 51

www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro

Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro

Comenzi telefonice: 0723 684 194

Viața tuturor începe cu o femeie, la fel și a mea; o femeie cu păr roșu care intră într-o încăpere și e îmbrăcată într-un deux-pièces de in, l-a scos special din dulap cu acest prilej, și-l cumpărase de la o tarabă din Porta Portese, taraba aia bună, cu haine de firmă ieftine, nu alea de câteva lire, ci alea deasupra cărora scrie DIFERITE PREȚURI.

Femeia e mama mea și are o valioară de piele neagră, pe care o ține strâns în mâna stângă, și-a ondulat singură părul, a folosit bigudiuri și fixativ, și-a umflat bretonul cu peria, are ochi verzi-gălbui și poartă tocure joase ca ale fetițelor la ritualul confirmației; când intră ea, camera devine neîncăpătoare.

La birouri stau tot felul de funcționari, mama mea a petrecut trei ore la colțul clădirii, cu valioara strânsă la piept, și când povestește asta spune că picioarele i se topiseră ca untul și saliva îi era acră.

Se apropie mișcându-și șoldurile, și înaintea ei ajunge parfumul cu care își acoperise mirosul de linte gătită pentru prânz, zice: Am venit să stau de vorbă cu doamna Ragni, am audiență.

Își repetase propoziția aia în fața oglinzii, și în tramvai, și în lift, și la colțul clădirii: Am audiență.

Pe un ton dulce, pe un ton voios, pe un ton hotărât, pe un ton șoptit, ca și când i-ar fi venit firesc, iar acum o spune unei domnișoare fără verighetă și cu părul strâns la ceafă, care o

privește atent și observă jacheta de in cam șifonată și mânerul valijoarei de piele uzată.

Domnișoara se uită în agenda din fața ei: Cum vă numiți?
Antonia Colombo, zice mama.

Domnișoara verifică în agenda cu audiențe a doamnei Ragni, urmărind atent cu degetul și căutând-o pe această Colombo, dar nu o găsește.

Numele dumneavoastră nu e aici, doamnă.

Mama face o grimasă la care s-a gândit îndelung, s-a tot întrebat ce mutră ar trebui să facă în acel moment, a fost nevoită să studieze fiecare secundă și să-și imagineze în detaliu ceea ce urma să se întâmple, și strâmbătura îi iese bine, e ca de femeie ocupată, sâcâită de incompetența celor din jur și de întârzieri.

Mama zice: Știți ceva, eu am stabilit această audiență de o săptămână, sunt avocat, și doamna Ragni mi-a garantat că va fi aici astăzi, suntem foarte în urmă cu predarea documentelor.

Mutra mamei e strâmbă și iritarea ei nu e o născocire, așa cum nu sunt o născocire nici pantofii ei prea strâmți, nici bărbații înalți și nădușiți din tramvai.

Cele două au un schimb de replici și Antonia Colombo insistă, convinsă fiind că ăsta e lucrul cel mai bun de făcut, să ia loc și să nu mai plece.

Domnișoara pare convinsă, doamna cu părul roșu pare sigură pe ce spune, și în birou nimeni nici măcar nu și-a ridicat ochii din hârșoagele de care se ocupă, întrucât discuția încă nu s-a încins.

Așadar domnișoara îi deschide ușa pe care scrie mare INSPECTOR RAGNI și mama trece acel prag, e pragul viitorului ei.

Vede o a treia femeie îmbrăcată într-o jachetă și o fustă dintr-un material cu buline verzi pe fond negru, și așteaptă ca ușa să se închidă în spatele său.

Cele două se privesc atent, inspectoarea e cu mâinile într-un sertar pe care îl închide imediat, iar în spatele ei se află o bibliotecă plină ochi de tomuri juridice, și mama știe că la ea acasă n-ar putea niciodată să țină atâta hârtie, pentru că hârtia ocupă spațiu și costă.

Dar dumneavoastră cine sunteți? întrebă inspectoarea Ragni, punând picior peste picior.

Antonia Colombo, răspunde mama mea și adaugă: Nu ne cunoaștem, iar eu nu am solicitat audiență.

Se așterne o tăcere densă ce durează câteva secunde, până când Antonia începe să vorbească.

Nu mă cunoașteți, dar pe birou aveți dosarul meu pentru cererea de a mi se repartiza un spațiu, sunt sigură că e în grămada aia, sunt și eu acolo, locuiesc pe via Monterotto 63, de fapt nu mai locuiesc, că locuința mea nu e recunoscută și stăm în douăzeci de metri pătrați într-un demisol, și facturile nu sunt pe numele meu, și trebuie să plătesc amenzi că am ocupat noi spațiul ăla, și am dat și banii în avans pentru a putea locui acolo, și vreau să fiu înregistrată cu acte în regulă, au trecut cinci ani.

Inspectoarea se ridică de pe scaun și nu pare a fi foarte înaltă, își scoate de pe nas ochelarii rotunzi cu ramă din carapace de țestoasă, îi aruncă țâfnoasă pe birou, urlă la mama să iasă.

Eu am fost pe la birourile voastre, pe la toate birourile voastre, am adus actele pe care mi le-ați cerut, m-am căsătorit cu bărbatul care locuia cu mine, l-am pus să-l adopte pe fiu-meu, am rămas însărcinată, am format un nucleu familial și îndeplinesc toate condițiile, zice mama.

Inspectoarea începe să formeze numere pe telefon după care aruncă receptorul, amenință că o să cheme poliția și îi spune mamei că trebuie să plece imediat: Cum ați îndrăznit să intrați aici prin înșelăciune? Zice asta ridicând tonul: Cum ați îndrăznit?

Atunci mama se așază turcește pe jos, fusta de in i se ridică pe coapsele albe și pline de pistrui, ridică mâinile deasupra capului și spune: Eu sunt aici, sunt aici pentru casa mea.

Și stă nemișcată, are brațele țepene și palmele larg deschise, valjoara e pe jos și e complet goală, mama mea nu e avocat și nu are audiență la cine contează cu adevărat, are o casă pe care a curățat-o de șoareci, de gândaci și de seringi aruncate, și dorește o rezolvare.

Inspectoarea se îndepărtează de birou, îi trece prin față și o lovește dinadins cu genunchiul, deschide ușa pentru a cere ajutor și zice: E o nebună care s-a așezat pe podea, luați-o de aici.

Și atunci domnișoara din anticameră, câțiva bărbați, cel de la intrare și portăreasa sar în ajutor și se trezesc în fața acestui trunchi de copac sub formă de femeie care e mama mea, cu brațele ridicate spre tavan și îmbrăcămintea de in suflecată toată, cu chip de marmură, șuierând printre dinți ocări și cântând din toți bojocii.

Nu crede că ei ar ști ce înseamnă să ajungi la limita dincolo de care nu mai poți îndura nimic, după unu, doi, trei, patru, cinci, zece asistenți sociali, după unu, doi, trei, patru, cinci, zece oficii poștale, după unu, doi, trei, patru, cinci, zece avocați din oficiu, după unu, doi, trei, patru, cinci, zece funcționari de la ATER¹, după unu, doi, trei, patru, cinci, zece formulare de completat, după unu, doi, trei, patru, cinci, zece amenzi, facturi, notificări de restituire a locuinței și amenințări.

O ridică și o scot pe sus de acolo, apucând-o de mâini și de picioare, moment în care bluza i se descheie, lăsând să i se vadă sânii plini într-un sutien fără întăritură de metal, fusta se despică și i se văd chiloștii, mama făcuse deja ferfeniță hainele cele bune, și dă din picioare și zbiară ca o sălbăticiune neîmblânzită.

Iar eu, ca și cum aș fi acolo, în picioare, privind-o dintr-un colț al camerei, o judec, și nu o iert.

1. Agenția Teritorială pentru Reședințe Publice Roma.

Casa e acolo unde se află inima

Locuim într-un cartier căruia mamei nu îi place să-i zică periferie; ca să fie periferie trebuie să ai în minte care este centrul, iar noi acel centru nu îl vedem niciodată, eu nu am vizitat niciodată Colosseumul, Capela Sixtină, Vaticanul, Villa Borghese, Piazza del Popolo, la noi nu se fac excursii cu școala, iar dacă ies din casă e doar ca să mă duc cu mama la piața din cartier.

Din acea casă, de cinci metri lungime și patru lățime, mie mi-a rămas în suflet doar terenul deschis de ciment din față și micile spații verzi, acolo crește doar iarbă, nimeni nu s-a gândit vreodată să planteze flori, și mama a refuzat, că a planta înseamnă a rămâne acolo.

Interiorul înseamnă bucătăria, care constă dintr-un singur dulap, patul pliant de scos de sub patul lui Mariano, caloriferul electric de aprins pe sponci, dacă se face frig de tot, un poster cu formația Beatles deasupra mesei unde mâncăm și cele patru scaune desperecheate; înseamnă să aud cum scârțâie patul alor mei când fac chestia aia, pentru că e vorba de o singură cameră și n-ai cum să ieși afară sau să te închizi în baie, pentru că și din baie, și de afară se aude tot.

Casa sunt eu pe când eram copila care cunoaște doar terenul deschis de ciment peste care eu și fratele meu suntem stăpâni ca peste o reședință princiară, e al nostru și al nimănui altcuiva, săpăm, țopăim, gătim bunătăți din urzici și furnici, iar pe jos,

cu bucățile de cretă șterpelite de la școală, desenăm numere, linii, triunghiuri și pătrate în mijlocul cărora ne așezăm și zicem că toate sunt lucrurile noastre, acolo trăim, înăuntrul semnelor trasate pe jos.

C-A-S-A, zicem noi, și era de ajuns să desenăm câteva linii, zidurile și acoperișul, ferestrele și ușa.

Spațiul acela, tărâmul jocurilor și al primelor noastre visuri, există pentru că mama a dorit asta; până atunci fusese împărțita gândacilor, a șoarecilor și-a nenumăratelor seringi aruncate prin gardul de sârmă dinspre stradă sau lăsate de cei care dorm pe pragul intrării în clădire.

Mama noastră și-a pus cizme înalte de cauciuc împrumutate de la tata ca să le strângă una câte una și apoi să le dea foc înainte de a le arunca, dacă găsești vreodată vreo seringă, zice mereu mama, trebuie să o îndepărtezi iute de acolo, că, dacă un copil cade peste ea, vina e și a ta, că n-ai fost cu băgare de seamă.

A cumpărat otravă, l-a pus pe tata să aducă o lopată de pe șantier și s-a pus pe alungat, ucis și smuls buruieni.

După niște luni bune de muncă, curtea din fața gurii știrbe a demisolului nostru a fost scoasă la lumină și ea ne duce acolo de mână și zice: Acum jucați-vă.

Pentru a face rost de casa aia, mama i-a cerut bunicii sale niște bani ca recompensă, înainte de expirarea contractului de închiriere, pentru rudele unei biete bătrâne ce murise acolo.

Nimeni nu ar fi cumpărat bârlogul ăla murdar, mâncat de igrasie, dintr-un cartier sărăcăcios de drogați cu heroină și de bătrâni muribunzi, iar mama oricum nu avea cum să aibă vreodată banii să o cumpere, și atunci s-a înțeles cu proprietarii, a făcut cerere și a început să umble ca să intre legal în evidență, să găsească o altă casă, să rezolve măcar pentru scurtă vreme problema domiciliului.

Se gândise că nu o să dureze mult, că o să se descurce ea cumva, că o să-i caute ei o casă nouă, iar noi stăteam acolo și așteptam.

Și atâta am așteptat și am tot așteptat, că în cele din urmă mama cedează și se pune pe curățat, și aranjat pardoseala, și pe zugrăvit tavanul, și pe destupat scurgerea de la cadă, fiindcă primăria din Roma tot nu vrea să ne dea o casă.

Totul se sprijină pe echilibrul a ceva ce e pe punctul de a se prăbuși, dar care, printr-o ultimă rădăcină, se mai agață de un teren sfârâmicios, dar asta până în momentul când mama rămâne din nou însărcinată, iar tata, care nu e și tatăl lui Mariano, are un accident de muncă, se prăbușește de pe o scelă și rămâne paralizat.

Actelor de căsătorie și de adopție li se adaugă așadar și cele de invaliditate, cererilor de ajutor de șomaj li se alătură și cele pentru familie numeroasă, pentru a-i trimite pe frașiorii mei la creșă noi trăim făcând cereri peste cereri către consiliul orășenesc, către primar, către Italia toată, pentru a fi ajutați, spitalizați, salvați și nicidecum uitați; viața noastră e o continuă implorare.

Când se nasc gemenii eu am șase ani, iar Mariano ne urăște pe toți, în primul rând pe tatăl meu, care nu e și al lui, și care dintr-un om și așa morocănos a devenit un accesoriu obositor, ce ne incomodează, un aragaz care nu mai merge, un aspirator care nu mai strânge nimic de pe jos, un boiler care după cinci minute te lasă în frig, un fier vechi de care ar vrea să se descotorosească.

Tatăl meu, bine-cunoscut pentru scatoalcele pe care le împărțea și pentru neastâmpărul lui sexual, stă de acum ținut în scaunul său cu rotile, căpătat de la spital de mama prin niște rude, își ridică singur picioarele, pe rând, și nu mai mănâncă seara: Că la ce ajută să mănânci?

În casă e un bărbat inert precum statuia, marmura, gresia, stâlpul ușii, gărdulețul de piatră ce împrejmuieste clădirea, și e o femeie cu treburi până peste cap care strânge, mută, lustruiește, aranjează, lipește, pune otravă, care dă afară cu mătura apa din casă când e inundată de ploile prea abundente. Bărbatul cel

Cuprins

1. Casa e acolo unde se află inima	9
2. Ieslea lui Isus din adâncuri.	26
3. E rea lumea care nu a cunoscut durerea	41
4. Lumea e o piscină prea rece	61
5. <i>Melologo</i>	85
6. Eu vara mor într-o câțva	113
7. Casa asta e un dezastru	137
8. Ce gust are apa lacului?	162
9. Interzis minorilor.	184
10. Incendiul.	210
11. Luna a căzut în noaptea asta	235
12. Gustul benzinei.	257
Lacul este un cuvânt magic	281
<i>Nota autoarei</i>	287